

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Lakiesityksen 2 §:ään esitetään lisäystä velvollisuudesta varautua poikkeusolojen lisäksi myös häiriötilanteisiin. Tämä on tärkeä lisäys ja korostaa ennakkovarautumisen ja myös lievempiin häiriötilanteisiin varautumisen merkitystä, joilla luodaan pohjaa myös poikkeusoloihin varautumiseen.

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

6 §:n lisäys siitä, että varautumisvelvollisen on hankkiessaan palveluita yksityisiltä yhteisöitä varmistettava varautumisvelvoitteiden täyttäminen, on tärkeä lisäys.

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

Tarkentaa merkittävällä tavalla nykyisen valmiuslain sisältöä.

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Erityisen tärkeätä on myös valtioneuvostotason kokonaisohjaus monialaisissa häiriötilanteissa tai kriiseissä. Esimerkiksi mahdollisissa laajoja evakointeja edellyttävissä tilanteissa sisäministeriö vastaa väestönsiirroista, mutta heillä ei ole toimivaltaa muihin tätä tilannetta edellyttäviin toimenpiteisiin kuten esimerkiksi eläinten, tietovarastojen, arkistojen tai kulttuuriomaisuuden evakointeihin. Nämä ovat kuitenkin esimerkiksi kunnan ja kuntalaisten, ja varmasti laajemminkin yhteiskunnan kannalta tärkeitä kokonaisuuksia.

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

-

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonen menettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

68 § Väestön siirtymisvelvollisuus. Tässä esitetään aivan oikein, että pelastusviranomaiset vastaavat siirtymisen alueellisesta johtamisesta. Pelastustoimella ei kuitenkaan ole kalustoa tällaisten kuljetusten järjestelyyn. Pitäisikö tässä vastuunjakoa ja yhteistyötä laajentaa?

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

75 § Tilapäisten väestönsuojien rakentamisvelvollisuus. Tämä on selkeä ja hyväksyttävä velvoite kunnille. Edellyttäneen tällaisten suojien rakentamisen osaamista, valtakunnallista ohjeistusta ja rakennusmateriaalien varastointia.

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

101 § Opetustoiminnan ja kasvatuksen järjestämistä koskevat muutokset. Tämä on erittäin tärkeä pykälä kunnan opetustoimen kannalta.

Tulisi pohtia vastaavaa säädettäväksi myös normaalilainsäädäntöön, koska yksittäisen kunnan alueella tapahtuva häiriötilanne voi käytännössä estää lähiopetuksen järjestämisen, mutta häiriötilanne itsessään ei täytä poikkeusolojen tunnusmerkistöä.

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kieltä) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

124 ja 125 §:t Polttoaineen saannin varmistamisesta ja säännöstelystä. Tulisi lisätä maininnat kunnan roolin huomioimisesta joukkoliikenteessä, koulukuljetuksissa sekä katujen kunnossapidossa.

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

153 § Siirtyneen väestön palvelujen järjestäminen. Tämä selkeyttää hyvinvointialueiden ja kuntien vastuujakoa.

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

154 ja 155 §:t korvaukset. On tärkeätä, että korvauksista säädetään. Ja on luontevaa, että säädetään korvauksista nimenomaan tilanteissa, joissa omaisuutta on luovutettu viranomaisten käyttöön.

Näitä pykäläiä on kuitenkin syytä täydentää sellaisten tilanteiden varalta, joissa omaisuutta ei varsinaisesti ole luovutettu viranomaisten käyttöön, mutta jossa omaisuus on joko vaurioitunut tai kokonaan menetetty poikkeusoloissa tapahtuneiden olosuhteiden johdosta. Kansalaisten yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä myös mahdollisten väestönsiirtojen edistämiseksi olisi tärkeätä, että siirtyvällä väestöllä olisi tietoisuus edes jonkinlaisesta omaisuuden korvaamisesta.

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Säätämisjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

-

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

-

Kuuramaa Kari
Taipalsaaren kunta